

Музикален свят

Виена

Новогодишният концерт на Виенската филхармония на 1 януари 2019 ще бъде дирижиран за първи път от Кристиан Тилеман. Маестро то работи с оркестъра повече от 15 години в редица турнета, абонаментни концерти и в участия в Залцбургския фестивал.

Берлин

На 6 март Маурицио Полини ще изнесе рецитал с творби на Роберт Шуман и Фредерик Шопен в залата на Берлинската филхармония.

Лос Анджелис

Херберт Бломстед, прочутият шведски маестро, който през юли тази година ще навърши 91 години, ще дирижира филхармонията на Лос Анджелис. За концертите на 16, 17 и 18 март той е избрал две симфонии в еднаква тоналност – ре мажор. Това са вторите симфонии на Лудвиг ван Бетовен и Ян Сибелиус.

Лондон

На 25 март Антонио Папано ще дирижира премиерата на операта „Макбет“ от Дж. Верди в Кралската опера „Ковънт Гардън“. В главните роли са Анна Нетребко, Желко Лучич и Юсиф Еввазов.

България

Пловдив

На 2 март Павел Балеv ще дирижира оркестъра на Пловдивската опера. Концертът е посветен на Националния празник – 3 март – и включва произведения на Марин Големинов, Йоханес Брамс и Роберт Шуман. Павел Балеv ще дирижира и концерта на световноизвестния баритон Томас Хемпсън на 16 май със Софийската филхармония.

Бургас

На 16 март световноизвестният тенор Калуди Калудов ще чества 40 години на сцената в спектакъл на операта „Тоска“ от Пучини. Негови партньори ще бъдат Анна Дитри и Александър Крунев, диригент – Иван Кожухаров.

Павел Балеv

София

На 22 март е премиера на „Янините девет братя“ от Любомир Пипков на сцената на Софийската опера и балет. Една от постановките, с които операта ще гостува в Большой театър в Москва.

Варна

На 29 и 30 март са премиерните спектакли на операта „Пепеляшка“ от Джоакино Росини. Диригент е Николета Конти, а в ролята на Анджелина ще се представят Валентина Куцарова, Петя Петрова и Силвия Ангелова.

Impressio[®]

ВАДЪХОВИ СЕ С **IMPRESSIO.BG**
САЙТЪТ ЗА КУЛТУРА

Dir.bg

DIR.BG - ВИРТУАЛНИЯТ
ПОРТАЛ НА БЪЛГАРИЯ

ПОРАСНАЛОТО „ДЕТЕ-ЧУДО“ САРА ЧАНГ НАЕЛЕКТРИЗИРА ЗАЛА „БЪЛГАРИЯ“

Подбрана с много вкус програма, темпераментен диригент, под чиято веща палка оркестърът свиреше не само вдъхновено, но и самият той искрено се забавляваше, още повече че като солист пред него блестеше една виртуозна и харизматична цигуларка. Така най-кратко би могло да се определи концертът на Сара Чанг (САЩ) със Софийската филхармония под ръководството на maestro Найден Тодоров, изпълнил столичната зала „България“ до краен предел с възторжена публика.

Между две от творбите в тази наистина паметна за всички любители на хубавата музика вечер – увертюрата към операта „Кандид“ от Ленард Бърнстейн и „Годишните времена на Буенос Айрес“ от Астор Пиаццола съществува странна логическа връзка дори с ...България. Както сподели диригентът и директор на Софийската филхармония Найден Тодоров, главният герой в „Кандид“ е бил насилва записан да служи в ...българската армия, а част от действието се развива в ...Буенос Айрес. Това пък е препратка към ...„Годишните времена на Буенос Айрес“.

Борислав КОСТУРКОВ, журналист

Изпълнението на увертюрата към операта „Кандид“ по сатиричната новела (от 1759 г.) на видния френски философ и писател Волтер бе своеобразна почит към вековния юбилей от рождението на един от музикалните титани на XX век Ленард Бърнстейн – композитор, диригент (той ръководи 12 години Нюйоркската филхармония), пианист и ревностен пропагандатор на музиката. Та нима някой може да забрави неговите образователни лектории „Бърнстейн за музиката“, излъчвани навремето и по Българската телевизия?! Стоици хиляди млади хора станаха фенове на класическата музика именно благодарение на ясения и достъпен език, на магнетизма на достолепния американец с непокорен бял перчем.

Безспорно най-очаквана с нетърпение бе появата на световноизвестната цигуларка Сара Чанг (САЩ) на концертния подиум като солистка в „Годишните времена на Буенос Айрес“. И в това няма нищо чудно, защото Сара е една от малкото личности, официално признати за „дете-чудо“ заради музикалните си дарби. Родена през декември 1980 г. в семейство на южнокорейски музиканти във Филаделфия, щата Пенсилвания, тя получава за 4-ия си рожден ден малка цигулка. На 8 години вече изли-

за като солистка с два от най-големите симфонични оркестри на САЩ - Нюйоркската филхармония и оркестъра на Филаделфия. Дирижират я Рикардо Мутти, Зубин Мета. Нейни ментори стават „звезди“ на цигулката, като Ицхак Пърлман, Шломо Минц, Гил Шахам. Едва 10-годишна, Сара Чанг предизвиква истински фурор, включително касов, с първия си албум „Дебют“. В него суперталантливото момиче записва с цигулка-четвъртинка творби от Чайковски, Менделсон, Сибелиус и др. Имах наистина щастието да слушам и видя „на живо“ в средата на 90-те години, как Сара Чанг, още тийнейджърка, подлуди от възторг берлинската публика при гастро-

ла си с Берлинската филхармония (т.нар. оркестър на Херберт фон Караян), дирижиран от Зубин Мета – един от първооткривателите на „детето-чудо“.

Сега Сара Чанг бе избрала за третото си вече гостуване в София (дебютът ѝ е бил през 2004 г. с оркестъра на БНР, дирижиран от Росен Миланов и „Кармен Фантазия от Пабло Сарасате) „Годишните времена на Буенос Айрес“ от Астор Пиаццола. Тази творба на аржентинския композитор, превърнал тангото от танц в концертна музика, Сара е започнала да свири сравнително отскоро, от миналата година. Намира нейната версия

за цигулка за „по-непрегсказуема, по-изкусителна“ и особено подходяща за по-млада публика.

И наистина, нежните ръце на магнетичната Сара Чанг изваяха с цигулката Гуарнери дел Джезу (от 1717 г.) такива красиви тонове, предадоха широка гама от настроения – от меланхолизма и дори страдание в частта („Буенос Айрес Зима“) до оптимизма и музикалните „закачки“ в шеметното темпо Presto на „Буенос Айрес Пролет“). Цигуларите с блестяща техника има не един или двама по света, независимо че цигулката се смята за най-трудния музикален инструмент. Силата на Сара Чанг, това, което е отличава и прави вече четвърт век тъй

желана солистка на всички най-големи оркестри, е в нейната артистичност, в страхотното чувство, което влага в своето изпълнение. И сега от всяка нейна мимика, от всеки жест и движение на подиума се виждаше как тя изживява всяка една музикална фраза, всяка нота, дори когато свири само оркестърът или пък слуша прекрасното соло-чело в „Буенос Айрес Есен“.

Именно тази нейна артистичност и музикална чувствителност наелектризира и оркестър и публика в зала „България“. Впрочем 37-годишната американка от корейски произход сподели още след първата репетиция преди концерта, че „много рядко е така да ти се получи всич-

ко още от първия път с непознат оркестър и диригент“, както сега със Софийската филхармония и maestro Найден Тодоров. Нашата публика изпрати с бурни овации и на крака нейното изпълнение, извика я 4 пъти на сцената, но за съжаление не получи тъй желаните „бис“ ?!

Високият професионализъм на първия ни оркестър пролича и при прекрасното изпълнение на „Порги и Бес - симфонична картина“. Тази сюита по едноименната опера от Джордж Гершуин включва в разбъркан ред доста от най-известните арии и песни от смятаната за първа голяма американска опера, при това „черна“. Някои от тях пък като: Summertime, I Got Plenty o' Nuttin' It Ain't Necessarily So са направо любими музикални „хитове“. Тази популярност, както и невероятният „коктейл“ от различни стилове: гжаз мотиви, блус, афроамерикански спиричуели, рагтайм, поставя обаче и редица предизвикателства пред един класически симфоничен оркестър и особено пред духова му секция. Нашите филхармоници обаче бяха блестящи както в нежната и романтична Bess, You Is My Woman Now, така и в гръмовната Storm Music (Hurricane). Досега поне аз не бях виждал така въодушевен и раздвижен на диригентския пулт maestro Найден Тодоров, който на моменти направо танцуваше. Настроение, което се предаде и на усмихнатите оркестранти и на благодарната публика.

17 | МАЙ
19:00

концертен комплекс БЪЛГАРИЯ

Найден ТОДОРОВ диригент
с участието на Националния филхармоничен хор „Св. Обретен“
с диригент Славил Димитров

ЮРИЙ БАШИМЕТ

340 години от рождението на Антонио Вивалди

Антонио Вивалди, наричан „Рижият абат“ е италиански композитор, виртуозен цигулар, музикален педагог и духовник. Роден на 4 март 1678 във Венеция, столица на Венецианската република, той е смятан за един от най-значимите барокови композитори с голямо влияние в цяла Европа още докато е жив. Известен е с множеството си концерти за цигулка и други инструменти, със своите църковни хорони произведения и над 40 опери. Най-прочутата му творба е поредицата концерти за цигулка, озаглавена „Четирите годишни времена“. Макар че днес Вивалди се слави преди всичко като композитор, той е смятан от съвременниците си за цигулар с изключителна техника.

Antonio Vivaldi

Антонио се ражда твърде слаб и болен и поради страх, че може да не оживее, е кръстен незабавно. Официалното църковно кръщение е станало два месеца по-късно. Антонио Вивалди имал медицински проблем - пристягане в гърдите (вид астма). Въпреки недъга си, той изучава цигулка и композиране, отчасти и заради предписание за музикална активност. Когато е на 15 години (1693), той започва да учи за свещеник, а през 1703, когато вече е на 25, бива ръкоположен.

На 1 декември 1703 Вивалди става майстор-цигулар във Венецианския дом за сираци „Благотворително сиропиталище на тилосърдието“. С течение на времето той написва значителна част от своята музика, включително много опери и концерти. През 1705 е публикувана първата му колекция с композиции - неговият Опус 1 бил колекция от сонати за 2 цигулки и бас-со континуо, все още в стандартен стил. През 1709 се появява и втората му колекция от 12 сонати за цигулка и бас-со континуо (Опус 2). Големият успех дошъл с първите 12 концерта за соло, дуо и 4 цигулки със струнен съпровод - "L'Estro Armonico" (Опус 3),

който е публикуван в Амстердам през 1711 от Естиен Роже. Шумният успех на тази творба кърнти из цяла Европа, когато през 1714 се появява и четвъртият му опус - "La Stravaganza" - колекция от концерти за соло цигулка и струнни инструменти.

Вивалди започва своята кариера като оперен композитор без излишен шум - първата му опера „Ottone in villa“ е изпълнена не във Венеция, а в театър „Гарзери“ във Виченца през 1713. Той написва повече от 40 опери, сред които „Орландо - мнимият безумец“, „Нерон става Цезар“, „Коронацията на Дарий“, „Фарначе“, по-известна като „Фарначе, владетел на Понт“, „Кунегонда“, „Бесният Орландо“, „Гризелда“, „Олимпиада“, „Оракул в Месения“ и други.

По-значимите оратории, създадени от Вивалди, са „Моисей, Богът на Фараона“, „Тържествуващата Юдит“ и „Поклонението на вълхвите“. Първата от тях, за жалост е изгубена, а втората, композирана през 1716, е един от сакралните му шедеври. Тя била поръчана, за да бъде отпразнувана победата на Венецианската република над турците и връщането на остров Корфу.

През 1717 или 1718 на Вивалди е предложен новият престижен пост на капелмайстор в двора на принц Филип фон Хесен-Дармщат, хабсбургският губернатор на град Мантуа. Композиторият си преместил там за три години и поставил няколко опери, измежду които „Tito Manlio“ (RV738).

През 1725 той се завръща във Венеция, където поставя 4 опери в една и съща година. Именно в този период Вивалди написва прочутите си „Годишни времена“ - четири тричастни цигулкови концерта. В тях композиторият представя ромолене на рекичка, птичи песни (различни в различните части на творбата), кучешки лай,

бръмчене на комар, виковете на овчар, буря, пияни танцьори, тиха нощ, лов, заснежени поля, деца, каращи къркни на лед, горещ огън. Всеки концерт е свързан със сонет, сътворен от Вивалди, описващ сцените, претворени в музика.

Композиторият написва и редица кантати, серенади, симфонии, повече от 400 инструментални концерта, в това число 76 сонати.

Животът на Вивалди, както и на много композитори от неговата епоха, приключва с финансови трудности. Неговите композиции не се ценят, както по-рано във Венеция, и променливите музикални вкусове ги правят демодирани. В отговор на това композиторият е принуден да продаде много от ръкописите си за незначителни суми, за да пътува до Виена. След успешна среща с император Карл VI, Вивалди се надява да получи поста на композитор при императорския двор. Вероятно, композиторият е възнамерявал да поставя във Виена опери, за което говори и фактът, че се установява в близост до театър „Кертнертор“. Скоро след пристигането му обаче император Карл VI умира и това го оставя без протекции и стабилен източник на доходи. Не след дълго знаменития творец изпада в бедност и умира в нощта на 27 срещу 28 юли 1741, на 63 години в къщата на една вдовица на самарджия.

Вивалди е погребан на 28 юли в прост гроб в парцел на обществена болница след служба в катедралата „Свети Стефан“. Днес тленните останки на композиторията почиват край Карлскирхе, на територията на Виенския технически университет.

На 4 март 2018 се навършват 340 години от рождението на Антонио Вивалди - един от най-бележитите композитори, както на своето време, така и в историята на човечеството изобщо.

Г-н Илиевски, спомняте ли си как се насочихте към музиката?

Изборът ми с насочването към музиката беше много лесен, тъй като произхождам от фамилия на потомствени музиканти и когато другите деца ги питаха на 5-6 години ти какъв искаш да станеш: пожарникар, летец и тъй нататък, при мен избора беше общо взето цигулка или пиано. Изхождайки от това, че пианото ми харесваше някакси повече, а майка ми и баба ми са видни клавирни педагожки, реших да се насоча към този инструмент. Така се получи, някъде на четири години и половина, пет трябва да съм бил. Нека да спомена, че първо учех пиано в Музикалното училище „Л. Пипков“ в София и след 7-ми клас кандидатствах в Братислава, където продължих да следвам пиано, както и да изучавам оркестрово и хорово дирижиране. Моите учители бяха проф. Зденек Билек по оркестрово дирижиране, проф. Душан Бил по хорово дирижи-

ране и проф. Петер Черман по пиано.

Оказа ли се Академията за музика и сценични изкуства във Виена Вашата Алма Матер за формирането Ви като диригент?

Обучението ми в Академията във Виена беше най-важното от всички учебни заведения, в които съм учил до този момент и това е естествено, като се има предвид, че по времето, в което следвах там, тя беше наистина номер 1 в световната класация като заведение за обучение по музика. Първо завърших композиция при професор Детлев Мюлер-Сименс и след това дирижиране при проф. Урош Лајовиц. Маестро Лајовиц - блестящ диригент и педагог, беше доста строг към мен - налагаше се всяка седмица да уча по една симфония и един концерт, за да мога след това да работя с жив оркестър. Никога в живота ми до този момент не ми е било по-трудно, отколкото по

„Смирението спрямо успеха, спрямо това колко хората се възхищават на някого, трябва да остане много силно!“

Константин Илиевски е диригент и композитор със сериозна международна кариера. Роден е в семейството на известни музиканти. Учи в Братислава, Словакия. Два пъти печели Конкурса за ученици от словашките музикални училища през 1996 и 1998. Като пианист е свирил с различни оркестри в Европа, изнасял е и самостоятелни концерти.

Константин Илиевски е директор и главен художествен ръководител на Международния младежки камерен оркестър „Синфониета дел Арте“ от създаването ѝ през 1996 до днес. Негови композиции успешно са изпълнявани в Австрия, Германия, Словакия, Чехия, България, Унгария, Русия и САЩ. През 2012 година е номиниран за най-голямата награда за музикални постижения в България „Кристална лира“. От 2002 живее в Мархфелд, Австрия.

време на следването ми във Виена, но не съжалявам, тъй като да се обучавах при един изключителен виртуоз, какъвто безспорно е проф. Лајовиц, неминуемо дава и много личен пример.

Какъв беше замисълът за създаването на Международния младежки оркестър в Братислава, чийто директор и главен художествен ръководител сте и до ден днешен и какво представлява той?

Проф. Билек беше мъдър човек на възраст и може би втората година, когато учех при него в консерваторията в Братислава, той ми каза: „Константин, да знаеш, за бъдещето, за живота си... един диригент трябва да има оркестър.“ И тогава, на 17-годишна възраст, как ми е влязло това нещо в главата, какво съм разбрал, във всички случаи влязох в следващия час и просто започнах да питам съучениците си: „Абе ти би ли влязъл в оркестър, ако направим такъв, а ти би ли

свирил?...“ И по този начин, за две седмици събрах около 20 човека на моя възраст. Затова и този оркестър беше младежки. Тогава още нямах идеята, че с времето ще се развие до един висококачествен средноевропейски оркестър с вече 22 годишна традиция. Преди 12 години, по случай неговата 10-а годишнина, го преименувахме на „Симфониета дел Арте“, тъй като повечето негови членове, така да се каже малко пораснахме, да не казвам думата поостаряхме... Горд съм с факта обаче, че музикантите на „Симфониета дел Арте“ днес са членове на едни от най-добрите оркестри като Словашката филхармония, оперите в Бърно и Прага. Ние сме един състав, който винаги се събира преди концерта, който предстои да изнесе, а техния брой е около 25 в годината.

Имате ли образци в диригентското изкуство?

По-горе споменах за своя професор Урош Лайовиц във Виенската академия. Определено мануалната ми техника е нещо придобито и от него, и е плод на школата, която той преподава и която е продължение на тази на прочутия Ханс Сваровски, при когото той е учил. За мен обаче има един диригент в историята на музиката, който е единствен по рода си и това е Карлос Клайбер. Начинът, по който той ръководи оркестъра и по който изразява емоции през себе си, през ръцете си и не само, е нещо уникално и според мен е едно от върховите постижения на човечеството изобщо като невербален способ за комуникация.

Какви са спомените Ви от Златната зала на Виенската Музикферайн?

Това беше огромна чест за мен. Навсякъде, където имам възможността, заявявам, че съм българин и смятам, че имам с какво да се гордея. В тази връзка, свързвах и моето дирижиране в Музикферайн с това, че съм българин и че съм един от поредицата наши съотечественици, които са имали възможността да се представят в тази изключителна зала. Дирижирах Камерния оркестър на ви-

енските симфоници с една доста тежка програма. Тогава за първи път се срещнах с оркестър, в който почти не се говори. Това е много странно, тъй като диригента няма много време да обяснява какво иска да получи като звук, като структура от оркестъра, просто защото репетициите с подобни ансамбли са много по-кратки и по-малко на брой в сравнение с това, с което обикновено един диригент разполага. От друга страна, всички оркестранти идват на първата репетиция перфектно подготвени. Не е срамно да призная, че когато ние започнахме да репетираме една от пиесите, които дирижирах тогава - „Серенада“ от Чайковски - и за която се бях подготвил старателно - в мига, в който ме засвириха, в съзнанието ми зазвуча въпроса: „Ами сега? Какво всъщност ще им кажа на тези хора?“ Радвам се, че явно съм успял да се справя с тази твърде необичайна за мен ситуация и да превъзможна породилия се в началото смут, защото след този концерт имах удоволствието да бъда показан още два пъти.

Как протича подготовката Ви за конкретна музикална заглавие?

Големите диригенти преди нас, особено, ако вземем Херберт фон Караян, Артуро Тосканини и други, са пазели строго в тайна този процес, но при мен подготовката е нещо, ако мога така да се изразя, многопластово. Когато започна да се занимавам с някаква пиеса, още повече пък, ако става въпрос за късна романтика или пиеса от 20-ти век, бих ви излъгал, ако ви кажа, че мога да я подготвя за две седмици и да я обхвана цялостно. Не, за съжаление имам нужда от повече време. Не говоря за техническата страна. Мисля, че всеки диригент с опит или такъв, който е решил своите технически проблеми поне мануално, може да издирижира повечето произведения, написани в историята на музиката. По-скоро говоря за едни мисли, които след това се трансформират в чувства и възприятия, ако човек се занимава с някоя от симфонииите на Густав Малер да речем. Просто не се получава за две седмици.

При мен не става и за два месеца и дори, бих казал, че подготовката за тези пиеси трае няколко години, докато човек наистина е сигурен, че първо е прочел правилно написаното от автора и второ, че има свой поглед върху нещата, който обаче не уврежда замисъла на автора, а го доразказва в малко по-различна светлина.

Какво Ви вдъхновява?

Много често ме вдъхновяват различни други типове изкуство и интересното е, че не само това, което протича във времето. Много обичам да чета различни книги, които възбуждат в мен мисли, абсолютно независещи със сюжета. Например произведения на Достоевски, Балзак, Булгаков - писатели, които много ми помагат за разбиране на светоусещането. Също така, има творби на живописното изкуство, които ми въздействат изключително и като ги видя в оригинал се просълзявам, за съжаление, защото един мъж не би трябвало да плаче... Интересно е, че гледайки картина на Ван Гог например, даже и да е с по-весело настроение, с комбинацията на цветовете си, тя въздейства на моето възприятие така, че просто насълзява очите ми.

Кой е Вашият най-строг съдник и коректив като диригент и композитор?

Споменах, че произхождам от фамилия на потомствени музиканти - по бащина линия съм вече четвърта генерация професионален музикант и съм много щастлив, че специално с баща ми нямаме абсолютно никакви тайни в изкуството. Той винаги ми е казвал прямо и точно всичко, но не с лошо, а с конструктивна критика, която понякога съм понасял тежко, а друг път пък ми е помагала, при това неимоверно, но се радвам, че тази тенденция в един момент се обърна реципрочо и напоследък той е този, който се допитва до мен. Аз съм му много благодарен за възпитанието, което ми е дал и се надявам, че и аз на свой ред ще съумея да го предам на следващите генерации. Не бих казал, че баща ми е мой съдник - по-скоро мой основен

ментор в изкуството и в живота от много дълго време. А най-строгият ми критик е моята 10-годишна дъщеря. Когато тя дойде след концерт, прегърне ме и каже: „А бе татко, много хубаво беше...“ - това означава, че концертът наистина е бил хубав. Децата са най-добротоголедало.

Как се ражда идеята да пишете филмова музика - преди да сте видели заснетата лента или когато гледате конкретна сцена от нея?

Аз композирам своята музика, както се казва, по калъп на филма. Имам нужда от сглобени поне 70% от времетраенето на филма, за да мога по него да композирам абсолютно точно своята музика, която се стремя да обхваща и част от сюжета - не само ефекти, а просто да отразява настроенията, които преобладават във филма, като при смяна на картините или на кадри, се опитвам да има такава и в музиката.

Хората, занимаващи се с кино, знаят какво означава термина „темпоритъм“, който е един общ между киноизкуството и музиката. Опитвам се той да бъде съчетан. Това означава, че при по-бърз оператор, ако мога така да се изразя, се старая и по-бързо да се сменя хармонично-ритмичната структура на музиката, а при по-дълъг кадър съответно, с много детайли вътре, се опитвам да бъде по-цветна композицията, която пиша към него. Така или иначе, един композитор няма много време за избор, но се старая да прилагам този принцип.

Гостувате на сцената на зала „България“ на 15 март. Какъв е поводът за това и какво ще дирижирате, маестро?

Поводът за това е традиционно мое гостуване на Софийската филхармония всеки сезон, откакто съм професионален диригент, както споменах по-горе, за което съм много благодарен. Програмата е прекрасна, много популярна. Ще изпълним „Годишните времена“ от Антонио Вивалди с една млада, но вече много добра цигуларка - Зорница Иларионова. На този концерт аз ще свиря на чембало и ще ръководя

оркестъра, но свирейки активно на въпросния инструмент, а не размахвайки палка, която по времето, което е писана тази творба, дори не е съществувала. Малко по-голямо предизвикателство е втората част на концерта. Бихме искали да представим на публиката едно изключително заглавие, много малко познато в България. Това е „Dixit Dominus“ от Хендел за смесен хор и петима солисти - произведение, което композиторът пише много бързо, възхитен от културата на Венецианската република и е едно от най-виртуозните произведения, писани въобще за хор. Много се радвам, че в него ще участват и двама словашки солисти - Хилда Гулиасова, която е специализирана сопранистка за църковна и барокова музика и един млад контратенор с прекрасен, цветен глас – Матей Бенда.

Какъв е Вашият диригентски прочит на един от шедевровете в музикалното изкуство - „Годишните времена“ на Антонио Вивалди?

В последните десетилетия за музиката на Вивалди бяха намерени различни оригинали, по които явно е свирил самият той. Например, тези прословути четири концерта, имат вече не само оригинала от Амстердам, но и такъв от Лондон, изписан с щрихи на Вивалди - с изключително виртуозни щрихи, които не предполагат едно скучно, сухо изпълнение на тези четири годишни времена, а по-скоро един стил, който се използва във вокалната полифония на късния Ренесанс във Фламандия и който се казва stile affetuoso („афектиран стил“).

Не казвам, че музиката на Вивалди трябва да стига чак до такъв афект, но мисля, че в нея трябва да има нещо, с много добро го казвам и нека да запазим представата за изключителната стилност при тази дума, което се нарича шоу, само че в рамките на една наистина класическа композиция. защото границите между стойностното и интересното, макар необичайно и различно, и една пълна глупост, ако мога така да се изразя, са много, много тънки.

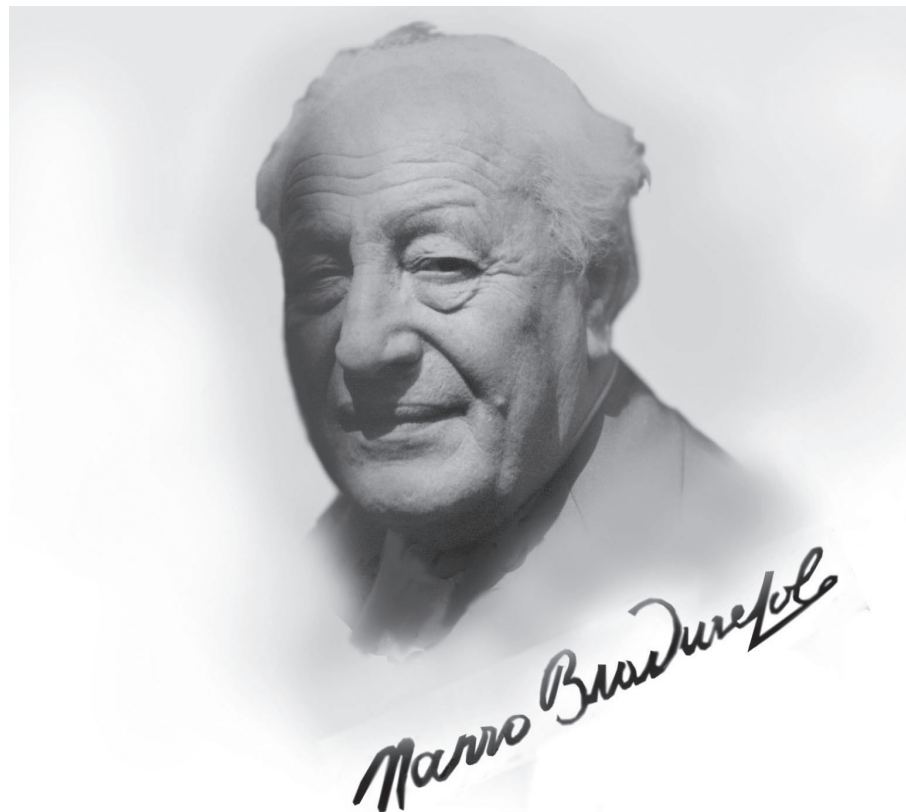
Кои са по-интересните събития и предизвикателства в творческия Ви календар за 2018 година?

В момента се готвя за концерт с радио-симфоничния оркестър в Словакия съвместно с талантливия български цигулар Светлин Русев като солист, на който ще изпълним няколко от най-известните български пиеси, за да представим нашата родина в лоното на Европа. След това ми предстои концерт като пианист с „Карнавал на животните“ от Камий Сен-Санс, малко по-мощабен концерт с мултимедия за най-малките - „Петя и Вълкът“ от Прокофиев в Братислава, концерт като диригент с Българското национално радио в София с Брукнер, Щраус и Малер, и редица други. Продължавам много активно да свиря като пианист, изнасям поне два рецитала всяка година. Паралелно с това съм диригент и композитор, а също така и учител, към което живота ме насочи някакси неусетно.

Моята втора съпруга често се шегува с мен: „Да, да... Пианото е твоята първа любов. Тя не се забравя.“ Но трябва да ви призная, че тя наистина е права. Това е инструментът, с който ме свързват изключително силни чувства и мисля, че никога няма да го оставя. Освен това моята идея е, че един диригент, който практически упражнява един инструмент, никога няма да забрави за тежкия труд, който полагат всички музиканти, стоящи пред него в оркестъра.

Какво е за Вас музиката?

Бих казал, че музиката е най-хубавото нещо, когато за някой е просто призвание. Не знам дали това е е точната дума? Аз не мога да си представя, че би имало друга професия, където да се чувствам толкова вкъщи, колкото с музиката. За мен тя не е професия, не е занаят, не е работа. Тя е почти съдба, като не го казвам претенциозно и държа да го подчертая. Щастлив съм и съм благодарен на моите родители, че са ме насочили към музиката, тъй като във всяко друго пространство може би бих бил също успешен, но не и щастлив!

Юбилейъ въпреки тежката загуба...

Подготовката за 60-годишнината на Панчо Владигеров минава в тежка атмосфера в семейството: още в началото на 1958 са открили злокачествено заболяване на Катя Владигерова. Няколко операции и лечение в чужбина не помагат и на 14 януари 1959 тя умира. Погребана е в шуменските гробища до гроба на Елиза Пастернак и Харлан Владигеров. За големият български композитор това е тежък удар - съпругата му е била не само любима жена, но и пълновластна домакиня в домовете им в Шумен и София. Тя беше поела всички „битови“ задължения.

Но домашният уют е едно, а наблюдаваният юбилей изискваше баща и син да преодолеят мъката и да започнат репетиции. На самия 13 март имаше единствено двучасов концерт по радиото. На следващия ден заминахме за Шумен, където на 20-ти щеше да е честването. Владигеров репетираше усилено клавирен концерт, а Сашо подготвяше оркестъра с „Еврейска поема“. Месец преди да почине, майка му бе пожелала да чуе грамофонния запис на тази творба. Може би заради това беше голямото емоционално натоварване и при поредния поклон в края на концерта Сашо припадна. Свестиха го, но планираната вечеря с градското ръководство не се състоя.

Голямото честване за 60-годишнината на Панчо Владигеров се състоя в зала „България“ на 9 април. В препълнения салон бяха видни държавници, музиканти, почитатели от цялата страна. Александър Владигеров първо издирижира „Еврейска поема“ (явно в памет на майка си), заедно с баща си изпълни четвъртия концерт и в края на програмата - първата симфония. Час и половина музика, час поздравления и цветя, цветя, цветя...

През есента, в началото на концертния сезон 1959/1960 година, в десетина града на страната бяха изнесени камерни концерти - в програмите звучаха цигулкови дуети, навсякъде „Песен“ от „Българска сюита“ и, раз-

бира се, рапсодия „Вардар“. В тези паметни концерти двама братя - Панчо Владигеров - пиано и Любен Владигеров - цигулка, бяха творчески дует за последен път.

Владигерови се прибраха от госта продължителна обиколка някъде в началото на ноември. Буквално на следващия ден Сашо дойде у нас и ми съобщи, че някакви „лелички от махалата“ буквално „сватосали“ баща му за негова студентка по пиано от консерваторията. Аз познавах Елка Христова - тя беше съученичка на сестра ми във Втора девическа гимназия. Понякога акомпанираше известния в София хор на училището. Виждах съм я и по стълбите на улица „Будапеща“ №1, в знаменитата стая/кабинет на Владигеров и на академик Андрей Стоянов/.

Скромната сватба на маестро и Елка, веднага записана в църковните книги и райсъвета като Владигерова, се състоя на 16 декември 1959 година. Една започнала с тежка загуба година завърши с бракосъчетание. През следващите две десетилетия „булката“ осигури творческото спокойствие на знаменития композитор.

Имах рядкото щастие да бъда постоянен „съпровождащ“ при пътуванията на новата семейна двойка на извънстоличните музикални фестивали - най-често в Плевен, Русе и Варна.

Заминаването ми за дълго време за Москва ме избави от необходимостта да бъда свидетел на семейните разправии във фамилията между съпругите на баща и син Владигерови. Запомних двамата големи музиканти - Панчо Владигеров и Александър Владигеров като Учителя и Приятеля от детските и юношеските ми години - още от първия урок в шуменския дом на 6-годишния Сашко на 26 юни 1941 година.

Александър Абаджиев, музиковед

През 2018 година се навършват 119 години от рождението /13 март 1899/ и 40 години от смъртта /8 септември 1878/ на големия наш композитор, музикант, диригент, педагог и общественик маестро Панчо Владигеров.

110 години от рождението на Херберт фон Караян

Откъси от поредицата „Притаени мигове“ на Георги Йорданов

Гениалният диригент Херберт фон Караян беше тясно свързан с българското музикално-изпълнителско изкуство. Под диригентската му палка в продължение на десетилетия пяха световноизвестните Николай Гяуров, Анна Томова-Синтова, Гена Димитрова, Райна Кабаиванска, Никола Гюзелев, Александрина Милчева, Маргарита Лилова. С хора на Софийската опера той осъществява блестящи концерти и оперни постановки. В афиша на легендарния му Залцбургски музикален фестивал постоянно присъстваха имена на български таланти. Караян е работил с Борис Христов, Люба Велич, Елена Николай, Димитър Узунов, Николай Панчев, с хора на Българското национално радио с диригент Михаил Милков и т.н. Негов ученик е диригента Борислав Иванов. Изключителният музикант Емил Чакъров му е асистирал и го замества на големите сцени. Известно е, че Караян е дипломиран с изпълнението на Концерт за пиано и оркестър от Панчо Владигеров.

Заслугите на Херберт фон Караян към България бяха достойно оценени. Великият маестро пристигна у нас на 30 юли 1981 година, за да получи високо българско държавно отличие. Придружаваше го големият му приятел Пиер Сиклунов - виден швейцарски адвокат, син на родолюбива българка. След като му връчих орден „Народна република България“ - I степен, Херберт фон Караян произнесе впечатляващи думи за високото равнище на българската музикална култура: „Имаме великолепен диригент в лицето на Емил Чакъров, световни звезди като Алексис Вайсенберг, Николай Гяуров, Анна Томова-Синтова, Гена Димитрова, Райна Кабаиванска, Никола Гюзелев, Александрина Милчева и по-младите. Ваши лични приятели са световни оперни звезди и виртуози. Създайте специален фестивален оркестър и

правете записи. Виждам, че българската държава полага големи грижи за културата...“

Нека припомним, че той ни насърчи да осъществим проекта за Софийския новогодишен музикален фестивал, родственик на виенския новогодишен концерт и на залцбургските музикални фестивали.

С каква любов и познания маестро Караян говореше за нашите таланти в музикалното изкуство! Имаше и свои научни проучвания за българския певчески феномен; с възторг припомняше постижения на наши певци, хорове, оркестранти. Сочеше Борис Христов и Николай Гяуров като най-достойни следовници на Фьодор Шаляпин. Определи като сполука за музиката любовта и брака на Мирела Френи и Николай

Гяуров. Възхищаваше се от големия талант на Гена Димитрова. А почти две десетилетия Анна Томова-Синтова изпълняваше сопрановите партии в оперните, кантатно-ораториалните, концертните постановки и в записните реализации на маестро Караян.

Великият музикант с умиление разказваше за среща с овчарче, което виждал при разходките си по поляните на Юнгола. Попитал го какво да му купи от София. Момчето отговаряло: „Нищо, не искам нищо.“ Проф. Шойлев, който превеждал, обяснил на пастирчето, че говори с голям музикант от Европа. Момчето проникателно изгледало накуцващия чичко и накрая благоволило да каже: „Е, добре. Купи ми каквото искаш.“ Маестро то бе удивен от тая случка: „С такива чисти души България има бъдеще!“

На 5 април 2018 година се навършват 110 години от рождението на един от най-великите диригенти за всички времена - Херберт фон Караян.

Анекдоти от света на музиката

Младият Халеви поканил Керубини на изпълнението на една своя опера и след всяко действие го питал за мнението му. Керубини упорито мълчал. След представлението Халеви отново настойчиво помолил:

- Дайте ми най-после някакъв отговор!

Керубини въздъхнал:

- Какво да Ви отговоря, когато операта Ви нищо не ми казва!...

Бай Пешо работил във Филхармонията. Свирил на виола. Натрупал човека стаж и му дошло време да се пенсионира. Направили му банкет. Подарили му часовник с датник. Ставали началствата един след друг и се изказвали ласкаво за него - какъв голям музикант бил, колко бляantlyно свирил, колко бил отговорен, как се отнасял съвестно към инструмента си, как, как... и какво ли още не казали. Почерпили се за негово здраве, дръпнал и той малко повечко и си тръгнали.

На излизане от Филхармонията бай Пешо се спрял до бюста на Бетовен, който го гледал намръщено. Гледал го, гледал го, па свил пренебрежително устни и изръмжал с неговудвание първия мотив от Пета симфония:

-Та, да, да, да-а-а-а...!

КОНЦЕРТЕН КОМПЛЕКС КОНЦЕРТИ ПРЕЗ МАРТ 2018 г.

1 четвъртък 19:00 ч Зала България	Софийска филхармония Найден Тодоров диригент Волфганг Давид цигулка Брух – Концерт за цигулка и оркестър №1 Брамс – Симфония №4 Цикъл „Обичате ли Брамс?“	7 сряда 19:00 ч Камерна зала	„Споделено с любов“ Петър Данаилов баритон, Елена Павлова сопран, Росица Павлова-Инджева мецосопран, Кристиан Христов тенор, Ася Василенко пиано В програмата: Шуман, Шуберт, Чайковски Продукция на Софийската филхармония
2 петък 19:00 ч Камерна зала	Рецитал на Еремира Читаку флейта и Татяна Божко пиано В програмата: Райнеке, Франк, Дебюси, Пуленк	8 четвъртък 19:00 ч Зала България	Софийска филхармония Беатриче Венеци диригент Лили Богданова пиано В програмата: Клара Шуман - Концерт за пиано и оркестър, ла минор Чайковски - Симфония №4 Цикъл „Руски приказки II“
3 събота от 11:00 ч до 22:00 ч Концертен комплекс „България“	„Обичам българската музика“ - Музикален маратон Камерна зала: 11:00 ClassicArt 11:40 НГДЕК „Св. Константин-Кирил Фолосиф“ - Мъжки хоръв състав и Девически хоръв състав 12:20 Bella Voce 13:00 Програма на НМА „Проф. Панчо Владигеров“, НМУ „Любомир Пулков“ – София; НУМТИ „Добрин Петков“ – Пловдив и НУМСИ „Христина Морфова“ – Стара Загора Зала „България“: 13:30 Бенд на Гвардейския представителен духов оркестър 14:10 „Бистришките баби и техните внучки“ 14:50 София квартет 15:40 Хор „Ave Musica“ с диригент Таня Никлева 16:30 Вокална група „Радиодецa“ с диригент Илина Тодорова 17:30 НФХ „Светослав Обретенов“ диригент Кръстин Настев 19:00 Софийска филхармония, НФХ „Светослав Обретенов“, хор „Нуша“, хор „Ваня Монева“, със специалното участие на Детския филхармоничен хор; диригент Славил Димитров 21:00 часа Биз Бенд на БНР	9 петък 19:30 ч Зала България	Концерт на Симфоничния оркестър на БНР Марк Кадин диригент, Александър Сомов солист Гершуин – Кубинска увертюра Бърнстейн – „Falcy Free“ – сюита към балета Гулда – Концерт за виолончело и оркестър
4 неделя 18:00 ч Зала България	Празничен концерт по повод 140 години от Освобождението на България Участват: Московски синодален смесен хор с диригент Алексей Пузаков Национален филхармоничен хор „Светослав Обретенов“ с диригент Славил Димитров Смесен хор при ПКСХП „Св. Александър Невски“ с диригент доц. Димитър Димитров Хор на Софийските момчета с диригент проф. Адриана Благоева Софийски свещенически хор с диригент иконом Кирил Попов Камерен ансамбъл „Св. Йоан Кукузел – Ангелогласния“ с диригент Кристиан Попов Смесен хор на БНР с диригент Любомира Александрова	10 събота 19:00 ч Камерна зала	„Кабаре Модерн“ – концерт на Вокална формация Bella Voce Маргарита Илиева пиано Мариана Крънчева режисьор-хореограф със специалното участие на Рада Томева сопран, Стефан Вучов балетист В програмата: Сати, Гершуин, Громе, Вайл, Лобос Продукция на Софийската филхармония
5 понеделник 19:00 ч Камерна зала	Цикъл „Музиката на Европа“: Музиката на Кипър Продукция на Софийската филхармония	11 неделя 19:00 ч Зала България	Софийска филхармония и Камерен ансамбъл „Софийски солисти“ Пламен Джуров диригент, Димитър Буров цигулка Велин Илиев орган, Стефан Врачев чембало Бетовен – Квартет №11, „Сериозо“ Пуленк – Концерт за орган и оркестър Глас – „Американските годишни времена“ Цикъл „Годишните времена“
6 вторник 19:00 ч Камерна зала	Концерт с произведения на композитора Марин Вълчанов Ясен Теодосиев валдохорна, Александър Сарандев фагот, Михаил Живков кларинет, Явор Желев флейта, Евгени Тонев фагот, Вълчан Вълчанов обой, Атанас Карафезлиев цугтромбон Продукция на Софийската филхармония	12 понеделник 19:00 ч Камерна зала	Цикъл „Музиката на Европа“: Музиката на Испания Продукция на Софийската филхармония
7 сряда 18:00 ч Галерия „България“	Откриване изложба на Йоан Левиев Мраморно фоайе Експозицията включва и картини от колекцията на Митко Шингов Изложбата продължава до 26.03.2018	13 вторник 19:00 ч Камерна зала	Концерт на Вокален състав „Импресия“ „Импресия, импресионизъм, символизъм“ Янко Маринов , клавирен съпровод В програмата: Радел, Дебюси, Форте, Респиги Продукция на Софийската филхармония
		14 сряда 19:30 ч Зала България	Концерт на музикална агенция „Кантус Фирмус“ The World Of Video Game Music Оркестър на Класик FM радио Ейми Андерсън диригент, Нийл Акрий гост-диригент гост-композитори: Пенка Кунева , Борислав Славоф, Елица Александрова солист: Весела Делчева Вокал
		14 сряда 19:00 ч Камерна зала	Концерт на ансамбъл Темпи диверси Ева Перчемлиева сопран, Николета Хайтова флейта, Валентин Тошев виола, Славе Динев виолончело, Елис Яханаджиян контрабас Галина Апостолова пиано, чембало Програма: Бах, Телеман, Екълс, Заимов Продукция на Софийската филхармония
		15 четвъртък 19:00 ч Зала България	Софийска филхармония Константин Илиевски диригент Зорница Иларионова цигулка Вивади – „Четирите годишни времена“ Хендел – “Dixit Dominus” С участието на НФХ „Светослав Обретенов“ с диригент Славил Димитров и солистите Хилда Гулиасова , Матей Бенда , Елена Механджийска , Боян Василев , Емил Даков Цикъл „Годишните времена“

КОНЦЕРТЕН КОМПЛЕКС

КОНЦЕРТИ ПРЕЗ МАРТ 2018 г.

16 петък 19:00 ч Камерна зала	Концерт „Музика на XX век“ – клавирен рецитал на Михаил Стоянов с участието на Иван Пенчев цигулка В програмата: Онегер, Шостакович, Шьонберг, Илиев, Стоянов Продукция на Софийската филхармония	24 събота 19:00 ч Камерна зала	Вечер с музиката на Джоакино Росини Мила Михова сопран и Тодор Петров пиано с участието на Калина Христова В програмата: рядко изпълнявани и непознати арии от Росини Продукция на Софийската филхармония
17 събота 19:00 ч Зала България	Концерт-спектакъл на Quarto Quartet с представяне на модна колекция	25 неделя 11:00 ч Камерна зала	Брамс Алианс - камерен концерт Румен Цветков виола и Людмил Ангелов пиано
18 неделя 19:00 ч Зала България	Софийска филхармония Емил Табаков диригент Минчо Минчев цигулка, Роберт Коен виолончело Брамс – Концерт за цигулка, виолончело и оркестър ла минор оп. 102 Табаков – Симфония N 9 Цикъл „Обичате ли Брамс?“	26 понеделник 19:00 ч Зала България	Концерт на Камерата Орфика НБУ Цикъл „Солисти - интерпретатори“ Найден Тодоров диригент Пиеро Барбарески чембало Мишел Бурдонкъл пиано Програма: Шьонберг, Мартен
19 понеделник 19:00 ч Камерна зала	Цикъл „Музиката на Европа“: Музиката на Финландия Продукция на Софийската филхармония	26 понеделник 19:00 ч Камерна зала	Цикъл „Музиката на Европа“: Музиката на Гърция Продукция на Софийската филхармония
20 вторник 19:30 ч Зала България	Концерт на Детския хор на БНР	27 вторник 19:00 ч Зала България	Концерт на Националния филхармоничен хор „Светослав Обретенов“ Славил Димитров диригент В програмата: Рахманинов – Всенощно бдение Цикъл Ортодокс VIII Продукция на Софийската филхармония
21 сряда 19:00 ч Камерна зала	Концертен цикъл „Щрайхисимо“ Камерен ансамбъл „ Арс Музика “ и Велика Цонкова цигулка В програмата: Вивалди „Il cimento dell'armonia e dell'invenzione“, Op.8 12 Концерти за цигулка, струнни и басо континуо /Интегрално изпълнение/ Продукция на Софийската филхармония	28 сряда 11:00 ч Зала България	Софийска филхармония Концерт Фортисимо в клас
22 четвъртък 19:00 ч Зала България	Софийска филхармония Герит Присниц диригент Сера Гьош сопран Р. Щраус – фрагменти из оперите „Саломе“, „Електра“ Вагнер – фрагменти из оперите „Летящият холандец“, „Тристан и Изолда“ и „Танхойзер“ Цикъл „Човешкият глас“	28 сряда 19:00 ч Камерна зала	Концерт „Барок“ - световни шедеври от италиански, френски, немски и английски барок. Участват: Василий Илиасовски пиано, Валентин Геров виола, Кристиана Алилиева , виолончело Продукция на Софийската филхармония
23 петък 19:30 ч Зала България	Концерт на Симфоничния оркестър на БНР Марк Кадин диригент Никита Борисоглебски цигулка Камий Сен-Санс – „Арагонска хота“ Прокофиев – Концерт за цигулка и оркестър №2 Сибелиус – Симфония №1	29 четвъртък 19:00 ч Камерна зала	Концерт „Франц Шуберт“ - 190 години от смъртта на композитора Ростислав Йовчев пиано С участието на Елица Мирчева пиано и Елена Механджийска сопран Продукция на Софийската филхармония
23 петък 19:00 ч Камерна зала	„Пролетни гласове“ София кuartет със специалното участие на Васил Петров и Олга Михайлова-Динова В програмата: Й. Щраус, Портър, Гершуин, Пиацолла и др. Продукция на Софийската филхармония	30 петък 20:00 ч НДК, зала №1	Софийска филхармония Европейки музикален фестивал 2018 Найден Тодоров диригент Максим Венгеров цигулка Програма: Брамс – Концерт за цигулка и оркестър в ре мажор, оп. 77 Брамс – Симфония №1 Цикъл „Обичате ли Брамс?“
24 събота 19:00 ч Зала България	Софийска филхармония Концерт от програма Фортисимо Фамилия „Бетовен девета“ – образователен концерт за възрастни Максим Ешкенази диригент Участват: Ана Панагопулу и Валентин Ганев	31 събота 19:00 ч Камерна зала	Концерт на Ромео Смилков пиано със специалното участие на Калина Христова цигулка В програмата: творби от Йозеф Хайдн Продукция на Софийската филхармония

Автор на броя **Георги Илиев**
Редактор **Бронислава Игнатова**
Софийската филхармония си запазва правото на промени в програмата.

